

Ngày nhận bài: 21/01/2025; Ngày thẩm định: 17/02/2025; Ngày duyệt đăng: 27/02/2025.

ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ PHÒNG CHÁY, CHỮA CHÁY VÀ CỨU NẠN, CỨU HỘ CHO CÔNG AN CẤP XÃ TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

Đại tá, PGS, TS HOÀNG NGỌC HẢI

Trưởng khoa Nghiệp vụ cơ bản, Trường Đại học PCCC

Tác giả liên hệ: Hoàng Ngọc Hải (Email: hoanghait34@gmail.com)

Tóm tắt: Công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ cho lực lượng Công an nhân dân các cấp đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình hiện nay là rất cần thiết. Bài viết tập trung phân tích làm rõ ý nghĩa tầm quan trọng của công tác này cũng như những bất cập, khó khăn và yêu cầu đặt ra, từ đó đề xuất một số giải pháp, biện pháp góp phần nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ cho Công an cấp xã.

Từ khóa: Công an cấp xã; phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ; đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ.

Abstract: It is imperative that People's Police forces at all levels receive comprehensive professional training in fire and rescue to meet current operational demands effectively. This article systematically examines the significance of this practice by analyzing its importance and the associated shortcomings, challenges, and requirements. Also, it proposes a series of solutions and measures to enhance both the efficiency and quality of training for commune-level Police.

Keywords: Commune-level Police; fire and rescue; professional training.

1. Công an xã, phường, thị trấn (gọi chung là Công an cấp xã) thuộc hệ thống tổ chức của Công an nhân dân, có trách nhiệm tham mưu với Công an cấp trên, Đảng ủy, Ủy ban nhân dân cấp xã về bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật về an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội; tổ chức thực hiện quản lý nhà nước về bảo vệ an ninh, trật tự trên địa bàn cấp xã theo quy định; trực tiếp đấu tranh phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật về an ninh, trật tự, xây dựng lực lượng Công an cấp xã cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Trong lĩnh vực công tác phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (PCCC&CNCH), Công an cấp xã có vai trò quan trọng trong tổ chức thực hiện, quản lý công tác PCCC&CNCH trên địa bàn cấp xã theo quy định của pháp luật và của Bộ Công an. Các quy định của pháp

luật về PCCC&CNCH đã quy định trách nhiệm của các chủ thể có liên quan đến công tác quản lý về PCCC&CNCH, trong đó ở cấp chính quyền cơ sở đã có quy định trách nhiệm của UBND cấp xã, theo đó đã quy định Danh mục các cơ sở do UBND cấp xã quản lý về PCCC (Phụ lục IV, Nghị định số 50/2024/NĐ-CP). Trên cơ sở các quy định của pháp luật và danh mục cơ sở thuộc diện quản lý, UBND cấp xã giao cho Công an cấp xã giúp UBND cấp xã thực hiện chức năng quản lý nhà nước về PCCC&CNCH đối với các cơ sở thuộc Phụ lục IV. Như vậy cho thấy, cùng với các lĩnh vực an ninh, trật tự khác ở địa bàn cơ sở thì việc học tập, nghiên cứu các kiến thức, kỹ năng về PCCC&CNCH, hay nói cách khác là công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH cho Công an cấp xã nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra là rất cần thiết và vô cùng

quan trọng, cần phải được quan tâm và đầu tư. Chỉ khi được đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH thì công tác này mới có chiều sâu và Công an cấp xã mới hoạt động có hiệu quả được, góp phần vào thực hiện thành công Nghị quyết số 12 của Bộ Chính trị về xây dựng lực lượng Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

2. Thời gian qua, nhất là sau khi có Nghị định số 136/2020/NĐ-CP, thực hiện chủ trương, chỉ đạo của Bộ Công an và hướng dẫn của Cục Cảnh sát PCCC&CNCH, Công an các đơn vị địa phương đã tổ chức rà soát, phân loại cơ sở trên cơ sở đó, tùy theo đặc điểm, tình hình của từng địa phương, Công an tỉnh đã có kế hoạch phân công, phân cấp quản lý đối với các đối tượng thuộc diện quản lý của Công an nhân dân và UBND cấp xã (mà trực tiếp, nòng cốt là Công an cấp xã). Tiếp đó, sau khi Chính phủ ban hành Nghị định số 50/2024/NĐ-CP, các đơn vị, Công an địa phương lại tiếp tục rà soát, phân loại, kịp thời phân công, phân cấp theo các quy định của pháp luật hiện hành. Quá trình tổ chức triển khai thực hiện cơ bản đáp ứng yêu cầu. Tuy nhiên, đối với địa bàn cấp xã, việc triển khai thực hiện vẫn còn nhiều hạn chế, trong đó đặc biệt là do trình độ, năng lực của Công an cấp xã, nhất là kiến thức, nghiệp vụ chuyên ngành PCCC&CNCH. Mặc dù các đơn vị chức năng của Bộ đã ban hành nhiều tài liệu tập huấn, Công an các đơn vị, địa phương đã tổ chức cấp phát tài liệu bồi dưỡng và tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ cho Công an cấp xã trong công tác PCCC&CNCH, nhưng kiến thức, kỹ năng quản lý cũng như nhận thức của Công an cấp xã về vấn đề này chưa cao. Bên cạnh đó, chưa có chương trình đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH riêng cho Công an cấp xã cũng là một trong những nguyên nhân của những hạn chế trong thời gian qua. Để giải quyết bất cập, vướng mắc trong công tác PCCC&CNCH ở địa bàn cấp xã, một số ít đơn vị, địa phương đã tăng cường cán bộ được đào tạo chuyên sâu về PCCC&CNCH cho Công an cấp xã, từ đó cũng có tổ chức bộ máy cũng như đội ngũ cán bộ làm công tác PCCC&CNCH. Mặt khác, cùng với Công an cấp xã, các lực lượng Dân phòng, lực lượng tham gia bảo vệ an ninh, trật tự ở cơ sở đã được huấn luyện, trang

bị các kiến thức cơ bản về PCCC&CNCH đã góp phần giúp lực lượng Công an cấp xã trong công tác PCCC&CNCH.

3. Như trên đã đề cập, việc tổ chức đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH cho Công an cấp xã là rất cần thiết. Để thực hiện công tác này có hiệu quả, có chất lượng, cần tập trung chú ý một số vấn đề sau:

Cần xây dựng chương trình đào tạo, bồi dưỡng dài hạn, ngắn hạn về nghiệp vụ PCCC&CNCH cho Công an cấp xã. Để thực hiện được đề xuất này, Bộ Công an và các đơn vị chức năng của Bộ chỉ đạo cơ sở đào tạo mà cụ thể là Trường Đại học PCCC xây dựng chương trình đào tạo cho Công an cấp xã chuyên ngành PCCC&CNCH, trước mắt tập trung vào chương trình ngắn hạn hàng năm, sau đó là chương trình dài hạn (Đại học, Trung cấp). Chương trình này sẽ có nhiều điểm khác biệt so với các chương trình khác, đó là đối tượng là Công an cấp xã. Đối với chương trình ngắn hạn mang tính bồi dưỡng thì tập trung vào các kiến thức, kỹ năng quản lý công tác PCCC&CNCH cũng như các kiến thức cơ bản về chữa cháy, CNCH, trong đó nhấn mạnh đến các kỹ năng quản lý đối với cơ sở thuộc danh mục Phụ lục IV thuộc trách nhiệm của UBND cấp xã, cụ thể là công tác điều tra cơ bản, nắm tình hình, công tác tham mưu, đề xuất, công tác kiểm tra, tuyên truyền, công tác huấn luyện, bồi dưỡng, công tác xây dựng, thực tập phương án, công tác điều tra, xử lý vụ cháy.... Thời gian bồi dưỡng từ 07 đến 10 ngày. Đối với cán bộ đã được đào tạo chuyên ngành PCCC&CNCH thì cần bồi dưỡng để cập nhật kiến thức cũng như có kỹ năng sâu hơn về nghiệp vụ chuyên môn. Trên cơ sở chương trình bồi dưỡng ngắn hạn, cần tiếp tục nghiên cứu xây dựng chương trình dài hạn ở trình độ cao hơn. Nếu đã có trình độ Trung cấp thì cần tiếp tục đào tạo chuyên sâu trình độ đại học PCCC&CNCH, nếu đã có trình độ đại học, chưa qua đào tạo chuyên ngành PCCC&CNCH cần thiết được đào tạo văn bằng 2 Đại học PCCC. Thống kê, rà soát để mỗi Công an cấp xã có ít nhất một cán bộ được đào tạo chuyên ngành PCCC&CNCH.

Các cơ quan chức năng của Bộ, cần tham mưu với Bộ để tăng nguồn chỉ tiêu đào tạo cho Trường Đại

học PCCC, trong đó có chỉ tiêu đào tạo nguồn nhân lực cho Công an cấp xã, có thể linh hoạt trong quá trình tổ chức đào tạo theo từng khu vực, vùng miền hoặc đào tạo tại chỗ cho từng địa phương, bảo đảm cho các địa phương có đủ cán bộ thực thi nhiệm vụ về PCCC&CNCH khi UBND cấp xã giao nhiệm vụ quản lý các cơ sở thuộc Phụ lục IV Nghị định số 50/2024/NĐ-CP. Hiện nay, thực hiện nhiệm vụ đào tạo Trung cấp lý luận chính trị cho Công an các đơn vị, địa phương, cần nghiên cứu tăng chỉ tiêu đào tạo và cùng với đó, các đơn vị được giao nhiệm vụ giảng dạy cho đối tượng này, nên lồng ghép các kiến thức về pháp luật PCCC&CNCH, các kiến thức về quản lý nhà nước về PCCC&CNCH cũng như lồng ghép kỹ năng lãnh đạo, quản lý trong công tác PCCC&CNCH vào các môn học được phân công một cách phù hợp để vẫn bảo đảm mục tiêu chương trình đào tạo đối với loại hình này.

Đối với bộ máy đội ngũ Công an cấp xã hiện nay, cần tiếp tục nghiên cứu, rà soát, đánh giá một cách tổng thể về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng thực hiện nhiệm vụ tổ chức thực hiện quản lý nhà nước về PCCC&CNCH ở địa bàn cấp xã. Căn cứ quy định của ngành thì chưa có tổ Cảnh sát PCCC&CNCH ở Công an cấp xã, về lâu dài căn cứ vào đặc điểm địa bàn cần thiết nên có tổ này, nếu chưa có thì nên giao cán bộ chuyên trách công tác PCCC&CNCH ở địa bàn cấp xã trực thuộc Tổ Cảnh sát khu vực. Yêu cầu đặt ra đối với cán bộ làm công tác này là biết thực hiện đầy đủ các mặt công tác, biện pháp nghiệp vụ về PCCC&CNCH: từ công tác điều tra cơ bản, nắm tình hình, tham mưu, đề xuất, tuyên truyền, hướng dẫn, phổ biến pháp luật, kiến thức về PCCC&CNCH, kiểm tra, xử lý vi phạm, một số hoạt động điều tra hình sự.... Ngoài ra là các kiến thức chuyên ngành thẩm duyệt, thiết kế, phương tiện, công tác chữa cháy, cứu nạn, cứu hộ.... Trước mắt vẫn là biết thực hiện các hoạt động phòng cháy, quản lý địa bàn, cơ sở.... Và để thực hiện được yêu cầu trên thì cần thiết phải được đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH thường xuyên. Có như vậy mới đảm nhận nhiệm vụ quản lý nhà nước về PCCC&CNCH ở địa bàn ở cơ sở khi UBND cấp xã giao nhiệm vụ.

Các chuyên gia, các nhà khoa học lý luận và thực tiễn, cần tiếp tục nghiên cứu bổ sung, hoàn thiện hoặc biên soạn mới tài liệu chuyên sâu về các khía cạnh nghiệp vụ PCCC&CNCH cho Công an cấp xã. Trên cơ sở các tài liệu đã được ban hành là các chuyên đề, sổ tay, cẩm nang... cần tiếp tục nghiên cứu, khai thác, bổ sung, chỉnh lý đúc rút lý luận, trình bày kỹ năng, thao tác, quy trình một cách cụ thể, tường minh, tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình tiếp cận, nghiên cứu cũng như gắn chặt chẽ giữa lý luận và thực tiễn công tác PCCC&CNCH tại địa bàn cơ sở.

Tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy, vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực vào trong công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH cho Công an cấp xã. Căn cứ vào đối tượng người học để giảng viên điều chỉnh và sử dụng các phương pháp, kỹ thuật dạy học thích hợp vào quá trình đào tạo, tránh dập khuôn một cách máy móc. Quan trọng nhất là hiệu quả của việc sử dụng các phương pháp, kỹ thuật dạy học vào trong từng nội dung giảng dạy, không chỉ kích thích tư duy người học mà người học còn được trang bị kỹ năng cần thiết phục vụ công tác cũng như xử lý các tình huống trong công tác PCCC&CNCH.

Đội ngũ giảng viên cũng như bảo đảm các điều kiện cần thiết phục vụ quá trình đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ PCCC&CNCH. Để thực hiện được biện pháp này, cần thiết có đội ngũ giáo viên đủ năng lực, trình độ chuyên môn nghiệp vụ về luật, quản lý và chuyên ngành PCCC&CNCH; am hiểu kiến thức thực tiễn ở địa bàn cấp xã; có kinh nghiệm trong công tác giảng dạy. Căn cứ vào đặc điểm đối tượng người học, các đơn vị giáo dục cần bố trí giảng viên cho phù hợp. Các điều kiện, trang thiết bị phục vụ học tập cũng cần được quan tâm, đầu tư, mua sắm; các học liệu cần được bổ sung, nghiên cứu và hoàn thiện, vừa bảo đảm về số lượng và đạt yêu cầu về chất lượng, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ về PCCC&CNCH cho Công an cấp xã, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trước mắt cũng như lâu dài.■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chính phủ (2024), *Nghị định số 50/2024/NĐ-CP ngày 10/5/2024 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 136/2020/NĐ-CP ngày 24/11/2020 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng cháy và chữa cháy và Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Phòng cháy và chữa cháy và Nghị định số 83/2017/NĐ-CP ngày 18/7/2017 của Chính phủ quy định về công tác cứu nạn, cứu hộ của lực lượng Phòng cháy và chữa cháy*, Hà Nội.

2. Bộ Công an (2022), *Thông tư số 45/2022/TT-BCA ngày 01/11/2022 của Bộ Công an quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của Công an xã, phường, thị trấn*, Hà Nội

3. Bộ Công an (2022), *Tài liệu bồi dưỡng Công an xã (tập 1, 2)*, Nxb Công an nhân dân, Hà Nội.